בו א מיי׳ פט״ז מהל׳ אישות הל׳ טז טוש״ע

:סעי׳ כו סעי׳ כ:

בו ב מיי פט"ו מהלי

עשין מח טוש"ע שם סעיף

בח ג מיי' פי״ח מהלי אישות הל״א סמג

לאוין פא ועשין מח טוש״ע אה״ע סי׳ לג סעיף ה:

פסקי רי"ד (המשך)

בשניהם צריך לכתוב בפירוש פלוני הנקרא

. . פלוני ואם כתב פלוני וכל

שוח וחויכה דאיח ליה ולא הזכיר השם השני בפירוש הגט פסול ולא הועיל לו

זה הלשון כלום כי יכול הבעל לערער כאשר פירשתי ואם לא הוחזק

. אלא כשם אחד אע״פ

לו שם אחר ובגט לא כתבו

אלא כשם האחד שידעו

אלא בשם האחו שיועו וגם לא כתבו בו וכל שום וחניכה דאית ליה כשר

כדאמר רב אשי. א״כ

וכל שום וחניכה דאית לי

לא מעלה ולא מוריד אלא

אחר או כנוי צריך לכתוב

בפירוש פלוני הנקרא

אלא שם אחד כותבין אותו ואין צריך לכתוב וכל שום וחניכה דאית לי ולא גרסי׳

במתני׳ שם עירו ושם עירה b) אלא הרגל ליכתו׳

היתה התקנה אלא לשמו

יי. אלמנה נפרעת מנכסי

יחומים אלא רשרועה

נמנעו מלהשביעה התקין

ר"ג שתהא נודרת ליתומים

כל מה שירצו וגובה כתובתה מהן והעדים חותמין על הגט מפני

. תיקוז העולם הלל התקיז

פי׳ נמנעו מלהשביעה

והיתה מפסדת כתובה

ולקמן מפרש טעמא התקין ר"ג הזקן שתהא

נודרת וכו' ובחרו להם

. קונם פירות שבעולם עלי

. אם נהניתי מכתובה וגובה

היתה נאסרת בפירות

וקיימי עלה בבל יחל ולא

. חשידה לעבור על נדרה:

מאי איריא אלמנה כ״ע נמי

דהא קי"ל הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה אלמנה איצטריכא ליה דס"ד

בה רבנן קמ"ל: נמנעו

מלהשביעה מ"ט אילימא

כהנא מעשה באדם אחד

שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה בשני בצורת

אלמנה בשני בצורת והניחתו בכד של קמח

ואפאתו בפת ונתנתו לעני

לימים בא בעל דינר ואמר לה תני לי דינרי זה

שהפקדתי אצלך אמרה לו

מבניה אם נהנתי מדינרך

. כלום פי' נשבעה באלה

הכינויין אלא שקצר לשונו

אמרו לא היו ימים מועטים עד שמת א' מבניה

וכששמעו חכמים בדבר

אמרו ומה הנשבע באמת

אי משום הא מאי איריא אלמנה אפילו גירשה נמי

הספיק לפורעה עד שמת

ולשמה

כדמוכח

אישות הלי"א סמג

א) לקמן מט: [כתובות פח. לז: וע' תוס' לקמן מט: ד"ה משוס], ב) כתובות נד. וערכין כב.ן, ג) ל"ל ונדרה ואסרה. רש"ש, ד) [פיי כסות עבה של למר. ערוך ערך גלפקרא], ד) ז"ל ח) [ערך הסת], ע) גליון,

גליון הש"ם גמ' דקא מרחה קמי דיתמי. עיין צ"צ ד' נג

הנהות הב"ח (מ) נמ' וליפול באודנאי: (ב) תום' ד"ה לא שנו וכו' לדרבנן ולא מידכר כל"ל ומיבת והתם נמחק:

> לעזי רש"י קו"ט. מעיל.

מוסף רש"י משום חינא. שימלאו האנשים חן געיני הנשים ויהיו נשוחות להן שלח תדחגנה להפסיד כתובתן מדאגנה להפסיד (כתובות פד.) שיהיו געליהן לחן בעיניהן ולא ימנעו הנשים מלינשא לאנשים (שם צז: וכעי"ז לקמן מט:).

מוסף תוספות

א. אלמא אנוס לא מיענש כלל. רסנ״6. ב. ולכתוב על פנקסו היה שואל ואנא לשקרא אשתבעי שכך היו רגילין אסובכ סכן ווייגין לכתוב כדאשכחן בשבת גבי ר' ישמעאל קרא , בבי ר' ישמעאל קרא גבי ר' ישמעאל הרא והטה. מוס' הרא"ש. וכ' על פנקסו לכשיבנה ביהמ״ק אביא קרבן שמנה. וא״ל רב דפטור מקרבן אבל מ"מ עונש איכא. רשנ"ח. ג. ומשו״ה איענשה. ר״ן, אבל בהא דרב כהנא ירב אסי שלא נתכוונו פטרם שהרי ובעלה לארץ ישראל וגרשה שם הכתוב מז האדם בשבועה ותבעתו כתובתה ועשו לה פסק דין ללמוד לנשבע שלא יאכל ככר זה אם אכל, ונמצא שאכל, שמותר לאכלו דאנוס היה, ומן האדם בשבועה גמרי׳ לי׳. לשנ״ל. בשבו כוו לא כעי דבב"ד לא בעי אשתבועי משום דבעי אוהווזי חפצא רידיה אט"ג דרבנן היא. תוס' שנועות מא. ד״ה מאי. ה. (ו)לענין אפוכי שבועה דלא מצי לאפוכי בשבועה דאורייתא למאן דלית לי׳ דאי שבועה דרבנן היא מצי למימר השבע וטול ואי דאורייתא לא מציא למימר לבעל השבע והפטר כמו שאינו יכול לומר השבע וטול. מוס׳ כתובות פח. ד״ה מייתי. ו. אשה ולא יאסר. מוס׳

פסקי רי"ד

שניהם פלונית הנקראת פלונית שאם לא יכתבו אלא האחד הו״ל שינה שמו ושמה כפי מה קרי לה מרים צריך לכתוב

כך מרים הנקראת שרה ולא יכתוב שרה הנקראת מרים וגם זה כך צריך לפרש כאשר פירשנו במשנתינו ולא שיכתבו בגט וכל שם שיש לה אלא שיכתבו שני השמות כך נראה פתרון שיטה זו שאין צריך לכתוב בגט וכל שום וחניכה דאית ליה שזה הלשון לא מעלה ולא מוריד שאם הוחזק כשני שמות או שבעיר א' קורין לו שניהם או בשני עיירות ובמקום כתיבת הגט יודעים שהוחזק

גבו' משום חינא. שיהא חן האנשים בעיני הנשים לינשא להם: יהנה. יועיל להמיתו: דחשתרשי לה מקום דינר. נשתכרה בו עיסה כעובי הדינר שאם לא היה הדינר היתה נותנת עוד עיסה בככר: ומאי מי שנשבע באמת. האי לאו אמת הוא: כמי

שנשבע בחמם. דהה שונות היה

ומפני שעונש שבועה מרובה נמנעו מלהשביעה: אסיא לאורויי היסירא.

בדבר מועט וסבורה שאין פרעון

לה שבשכר טורחה נוטלתו: חוץ

לב"ד משביעין חותה. ששבועת

הדיינין השל תורה היא ונקיט ס"ת

בידיה או תפילין ומשביע לה בשם

או בכינוי כדאשכחן באברהם שים נא

ידך וגו' ואשביעך בה' (בראשית כד)

ועונשה מרובה. וחוץ לב"ד שבועה

דרבנן בקללת ארור ולא נקיט מידי

ואין עונשה כל כך: לא מגבי כחובה. משום דנמנעו מלהשביעה ואם אימא

לישבעה חוץ לבית דין ולגבייה

כתובתה: וליחדרה. כדתנן י נודרת

ליתומים כל מה שירצו: קילי נדרי.

קלים היו נדרים בעיניהם לעבור

עליהם הלכך לא סמכינן אנדרה לאגבוייה: **בקופלה**. הואיל וקפלה

ונשבעה הרי נשבעה וגובה: אין לה

מזוכות. מעתה דגליא דעתה דבעי

לאינסובי ואיהו לא אתני בהדה אלא

כל ימי מיגר ארמלותיך בביתי שהיא

אלמנה בשביל כבודו: הפכו לכורסי

ותרצוה. הפכו כסאו וזקפוהו כדי

שתתקיים הקללה בכך. ס"א הפכו

לכורסייה תשפל גדולתו: כבי חרי

דיינת לי. כרב דלא מגבי כתובה

וכשמואל להפסיד מזונות ע"כ":

לה היפרק מחולשה. לה כלול מלבה

לידי חולי: אדרה בב"ד. כל מה

שירלו יתומים: וליפול באודני. חפץ

אני שישמע הקול באזני שהוגבה

כתובה בימי: דבעינן דאיעביד בה

מעשה. כשמואל רבי להוליא מלבן

של תלמידיו של רב כגון רב הונא ובית

דינו שלא היו מגבין כתובות אלמנה:

הבל גרושה משביעין. דלה טרחה

המייהו ולא מוריא היתירא: **וגרושה**.

לא סגי בהדרה בתמיה: והא שלחו

מתם. האשה מבבל היתה והלכה היא

על נכסיו שבבבל: דמתקרי איה

מרי. כך היתה חניכתו: ונודרת

ואוסרת כל פירות שבעולם עלה.

אם קבלה מכתובתה: אלא גלופקרא.

קו"ט: וממשלות. ספר משלי:

לן: משום חינא אקילו רבנן גבה קא משמע לן: נמנעו מלהשביעה: מ"ם אילימא משום דרב כהנא דאמר רב כהנא ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד בשני בצורת שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה והניחתו בכד של קמח ואפאתו בפת ונתנתו לעני לימים בא בעל הדינר ואמר לה הבי לי דינרי אמרה ליה יהנה סם המות באחד מבניה של אותה אשה אם נהניתי מדינרך כלום אמרו לא היו ימים מועטין עד שמת אחד מבניה וכששמעו חכמים בדבר אמרו מה מי שנשבע באמת כך הנשבע על שקר על אחת כמה וכמה מאי מעמא איענשה דאישתרשי לה מקום דינר ומאי מי שנשבע באמת כמי שנשבע באמת אי משום הא מאי איריא אלמנה אפילו גרושה נמי אלמה א"ר זירא אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה אלמנה שאני דבההיא הנאה ° דקא מרחה קמי דיתמי אתיא לאורויי היתרא אמר רב יהודה אמר ר' ירמיה בר אבא רב ושמואל דאמרי תרוייהו ילא שנו אלא בב"ד אבל חוץ לבית דין משביעין אותה איני והא רב לא מגבי כתובה לארמלתא קשיא בסורא מתנו הכי בנהרדעא מתנו הכי אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בבית דין אבל חוץ לב"ד משביעין אותה ורב אמר אפי' חוץ לב"ד נמי אין משביעין אותה רב למעמיה דרב לא מגבי כתובה לארמלתא וליאדרה וליגבייה בשני דרב קילי נדרי ההיא דאתאי לקמיה דרב הונא אמר לה מה אעביד יך דרב לא מגבי כתובה לארמלתא אמרה ליה מידי הוא מעמא אלא דלמא נקימנא מידי מכתובתי חי ה' צבאות אם נהניתי מכתובתי כלום אמר רב הוגא מודה רב בקופצת ההיא דאתאי לקמיה דרבה בר רב הונא אמר לה מאי אעביד ליך דרב לא מגבי כתובה לארמלתא ואבא מרי לא מגבי כתובה לארמלתא אמרה ליה הב לי מזוני אמר לה מזוני גמי לית ליך דאמר רב יהודה אמר שמואל יהתובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות אמרה ליה אפכוה לכורסיה כבי תרי עבדא לי הפכוה לכורסיה

ושמנום ותרצוה ואפילו הכי לא איפרק מחולשא אמר ליה רב יהודה לרב ירמיה ביראה אדרה בב"ד ואשבעה חוץ לב"ד וליתי קלא וליפול ® באודני דבעינא כי היכי דאעביד בה מעשה גופא אמר רבי זירא אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה וגרושה דאדרה לא והא שלחו מתם איך פלוניתא בת פלוני קבילת גימא מן, ידא דאחא בר הידיא דמתקרי איה מרי יונדרת ואסרת פירות שבעולם עלה דלא קבילת מכתובתה אלא יגלופקרא אחד וספר תהלים אחד וספר איוב וממשלות בלואים

אינה חוששת הואיל ואינה עומדת באיסור כל ימיה כדמפרש בסמוך וא"ת בפ' בתרא דנדרים (דף פט:) דאמר ההוא גברא דאמר תיתסר הנאות דעלמא עלי אי נסיבנא איתתא עד דלא תנינא הלכתא כו' ואתא רב אחא ושבשיה ואנסביה איתתא ושרקיה טינא כדי שלא יהנה

מן העולם מה מועיל מאי דשרקיה דכי אנסביה מיד עבר כיון שאין יכול בסוף לקיים וי"ל דדוקא בשעה שנודר אם אי אפשר לו לקיים עובר לאלתר אבל התם בשעה שנדר היה יכול לקיים דאפשר לו שלא ישאר אע"ג דכי אנסביה אין יכול לקיים אינו עובר לאלתר עד שיהנה:

היו ימים מועמים. ול״ת ומלי טעמל ליענש הל למרינן בפ"ג דשבועות (דף כו.) החדם בשבועה פרט לחנום כדרב כהנא ורב אסי דמר משתבע הכי אמר רב ומר משתבע הכי אמר רב וכי אתו לקמיה דרב ואמר כחד מינייהו אמר ליה אידך ואנא בשקרא אישתבעי ואמר ליה את לבך אנסך א וליכא למימר

דלא ממעט קרא החם אלא למפטר מקרבן אבל עונש איכא כדאשכחן בפ"ב דנדרים (דף יז.) גבי נשבע לבטל את המצוה דמיבעי לן תרי קראי חד למיפטריה מקרבן וחד למיפטריה מלאו [והכא דליכא אלא חד קרא למיפטריה מקרבן] אבל עונש דשבועת שוא איכאב דהא לבך אנסך משמע ולא נשבעת לשקר ועוד דבפ"ג דנדרים (דף כה:) מייתי דרב כהנה ורב הסי השבועות שגגות דתניא בגמרא כשם שנדרי שגגות מותרות כך שבועות שגגות מותרות ומפ׳ שבועות שגגות כדרב כהנא ורב אסי דמשמע דמותרות ואפי׳ עונש ליכא ולא דמי לנשבע לבטל את המצוה דאיכא עונש שבועת שוא דהתם מיבעי לן ב' קראי אחד למיפטר שוגג מקרבן ואחד למיפטר מזיד ממלקות וכשפטר שוגג לגמרי פטרו מעונש ומקרבן וה״ה גבי האדם בשבועה ג פרט לאנוס דפטור לגמרי וי"ל דהכא גבי פקדון הוה לה להזהר יותר לשמרו היטב והוה לה לאסוקי אדעתא שתבא לידי שבועה: דמוריא היתרא. ולכך נמנעו שעונש מלהשביעה

שבועה מרובה אלא בהדרה דלא חמיר כולי האי והשתא בומן הזה תקנו לקבל חרם במקום שבועה שלא

יהא העונש גדול כל כך: שנו אלא בב"ד. פי׳ נקונטרס 🛠 אלא דחמירא משום דהויא באנקוטי חפצא ואיכא עונש טפי והא דאמר בהכותב (כתובות דף פת.) אי פקח הוא מייתי לה לידי שבועה דאורייתא לא כמו שפי' בקונט' (שם) דנפקא מינה בין דאורייתא לדרבנן לענין אנקוטי חפלא דאפי׳ שבועה דרבנן הויא באנקוטי חפלא כדפי׳ הקונט׳ בעצמו כאן אלא יש לחלק בין דאורייתא לדרבנן כמו שמפרש בערוךה דשבועה דאורייתא הויא בכבוי נרות ועוד בריש שבועת הדיינים ושבועות דף מא.) מפרש חילוק בין דאורייתא לדרבנן ה ש (ובההיא פירקא מפרש מאי איכא בין שבועה דאורייתא לדרבנן יוהתם לא מידכר חילוק דכבוי

ולאנקוטי חפצא): ונודרת ואוסרת פירות שבעולם עליה שלא קיבלה מכתובתה בו'. ל"ג כל פירות דחע"ג דנדר חייל אף על דבר שאינו יכול לקיים כדאמר בפרק שני דנדרים (דף טו.) גבי קונם עיני בשינה דפריך ואי לא יהיב שיעורא למילחיה

מי שבקינן ליה עד דעבר בחיסור בל יחל והא"ר יוחנן שבועה שלא אישן ג' ימים מכין אוחו וישן לאלתר והא דנדרי הבאי מותרים כדאמר בפרק ג' דנדרים (דף כד:) לאו משום דאסר עצמו במה שאינו יכול לקיים כגון דאמר יאסרו כל הפירות שבעולם עלי אם לא ראיתי גמל פורח באויר ונחש כקורת בית הבד אלא לפי שאין דעתו לומר ממש גמל ולא ממש כקורת בית הבד אלא מה שהוא טרוף בגבו מאד ומשונה משאר נחשים קורא כקורת בית הבד וחיל גדול מאד שראה קורא כעולי מצרים ואינו אומר כן אלא להחזיק דבריו ודוקא שבועות הבאי אסור מדרבנן דהחמירו משום דכתיב בה לא ינקה אבל נדרי הבאי ואפילו לא אמר כל הפירות אלא אסר עליה חד פירא שרי בנדר ואין חילוק בין כל פירות ובין חד פירא מ״מ הכא ל"ג כל פירות דאע"פ שעוברת לאלתר בבל יחל אם קבלה מכתובתה כיון דמשם ואילך לא מיתסרא כדאמר מכין אותו וישן לאלתר

ובאה לגבות כתובתה מן היתומים אלמה א"ר זירא אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה. אלמנה היינו טעמא דבההיה הנאה דקטרחא קמי יתמי אתיא לאורויי היתרא: אמר רב יהודה אמר רב ירמיה בר אבא רב ושמואל דאמרי תרוייהו ל"ש אלא בב״ד אבל חוץ לב״ד משביעין אותה פי׳ שבועת הדיינין היא המורה שהיא בהזכרת השם ובנקיטת חפץ אבל חוץ לב״ד

א) נראה דל"ל אלא הרגל הלשון דכותבין בגט הוא וטעות הוא וכו׳.

אינה בנקיטת חפץ ולא בהזכרת השם אלא באלה ובארור: